

אֲלָא שְׁמִינָה רוּאִים עַד כַּמָּה צָרִיף הָאָדָם לְהַשְׁתַּדֵּל בְּהַצְלַת נַפְשׁוֹת, דְּכַשְׁבָּא עֵינָן שֶׁל הַצְּלַת נַפְשׁוֹת - הֵן הַצְּלַת אָדָם כַּפְּשׁוּטָה וְהֵן הַצְּלַת אָדָם בְּרוּחַנִיּוֹת - לִיְדֵי הָאָדָם, אֵין לוֹ "לְחֶשֶׁב חֲשׁוּבוֹנוֹת", וְלַעֲשׂוֹת רַק מָה שֶׁהוּא לְפִי כְּבוֹדוֹ לְהַצִּיל, אֲלָא עֲלִיו לַעֲשׂוֹת כָּל מָה שֶׁאֶפְשֵׁר וּלְנִסּוֹת כָּל הָאֶפְשָׁרוּיּוֹת. וְאֶפִּילוֹ אִם צָרִיף לַעֲשׂוֹת דְּבַר שֶׁהוּא נִגְדַּ טְבַעוֹ, עֲלִיו לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת חֲבֵרֵי מַרְדֵּת שַׁחַת.

(כד) אֹולִי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵהָרַ תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ:

כ"ד - אֹולִי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים • עֲשֶׂה צַדִּיקִים לְכָל כְּרִף וּכְרִף, כִּי חֲמִשָּׁה מְקוֹמוֹת יֵשׁ.

(כה) חָלְלָה לָךְ מַעֲשֵׂת | בְּדַבַּר הַזֶּה לְהַמִּית צַדִּיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַּצַּדִּיק פָּרָשָׁע חָלְלָה לָךְ הַשֵּׁפֶט כַּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:

כה קושטא אנון דינך מלמעבד כפתגמא הדין לקטלא זכאה עם חזקא ויהי זכאה כתיבא קושטא אנון דינך דדין (י"ג דדין) כל ארעא לא (י"ג ברם) יעבד דינא:

כ"ה - חָלְלָה לָךְ • וְאִם תֹּאמַר לֹא יִצְּלִי הַצַּדִּיקִים אֶת הַרְשָׁעִים, לְמָה תְּמִית הַצַּדִּיקִים? • חָלְלָה לָךְ • חֲלִין הוּא לָךְ, יֹאמְרוּ, כִּף הוּא אֲמַנּוֹתוֹ: שׁוֹטֵף הַכֹּל, צַדִּיקִים וְרָשָׁעִים. כִּף עֲשִׂיתָ לְדוֹר הַמַּבּוּל וּלְדוֹר הַפְּלִגָּה. בְּדַבַּר הַזֶּה • לֹא הוּא וְלֹא כִּיּוֹצֵא בּוֹ. חָלְלָה לָךְ • לְעוֹלָם הַבָּא. הַשֵּׁפֶט כַּל־הָאָרֶץ • נִקְוֶה בַּחֲטָ"ף פִּתְ"ח ה"א שֶׁל "הַשֵּׁפֶט", לְשׁוֹן תְּמִיּהָ, וְכִי מִי שֶׁהוּא שׁוֹפֵט, לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט אֲמַתָּה?.

(כו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בְּסָדֵם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרִם:

כו ויאמר יי אם אשפח בסדום חמשים זכאין כגו קרתא ואשבוק לכל אתרא בדילהון:

כ"ו - אִם־אֶמְצָא בְּסָדֵם וְגו' לְכָל־הַמָּקוֹם • לְכָל הַכְּרִפִּים, לְפִי שְׁסוּדִים הִיתָה מְטֹרֵפוֹלִין וְחֲשׁוּבָה מִכָּלֵם, תִּלָּה בָּהּ הַכֶּתוּב.

(כז) וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲיֵנָה־נָא הוֹאֵלְתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדָנִי וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר:

כז ואתב אברהם ואמר הא כען שריתי למללא קדם יי ואנא עפר וקטם:

כ"ז - וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר • וּכְבֹר הִיִּיתִי רְאוּי לְהִיּוֹת עֹפֵר עַל־יְדֵי הַמְּלָכִים וְאֹפֵר עַל־יְדֵי נְמֹרַד, לוּלִי רַחֲמִיף אֲשֶׁר עָמְדוּ לִי.

~ נקודות משיחות קודש ~ (על פי לקוטרשיחות חזק כה, עמוד 79 ואילך - מתוך 'לקראת שבת')

ותור למען הזילת

וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר: (יח, כז)

בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר, זכו בניו לשתי מצות, אפר פרה ועפר סוטה (סוטה יז, א) ידוע שהקב"ה משלם שכר "מדה כנגד מדה" (ראה סוטה ח, ב ואילך), ואם־כן יש לענן במה "אפר פרה ועפר סוטה" הם מדה כנגד מדה לעבודתו של אברהם אבינו?

ויש לומר הבאור בזה:

מצינו שעבודתו של אברהם אבינו היתה באפן ד'משים עצמו פשייריים" (ראה ראש השנה יז, ריש עמוד ב) בפני כל אחד ואחד. ועד שותר על כל עניניו ואפילו על "קבלת פני שכניה" בשביל מצות "הכנסת אורחים" (ראה שבת קכז, סוף עמוד א), ואף שהיו אורחים "ערביים שמשתחוים לאבק רגליהם" (רש"י פרשתנו יח, ד).

דעת זקנים מבעלי התוספות - עוז והדר

(כז) וְאֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר. רְאוּי אֲנִי לְהִיּוֹת עֹפֵר בְּמַלְחַמַת אַרְבְּעָה מְלָכִים, וְאֹפֵר בְּאוֹר כְּשָׂדִים, לוּלִי רַחֲמִיף אֲשֶׁר הִצַּלְתַּנִּי (כ"ד מש יא): תורה כח